

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXCVI. — Izdan in razposlan 3. dne novembra 1917.

Vsebina: (Št. 425—429.) 425. Razglas zaradi popravka pogoška v ukazu finančnega ministrstva v porazumu z ministrstvom za notranje stvari, trgovino ter z uradom za prehranjevanje ljudi z dne 28. julija 1917. l. o izdelovanju nadomestka za pivo. — 426. Ukaz, s katerim se ustanavlja strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem. — 427. Ukaz o porabljanju stavišč za pridobivanje rastlin za živež in krmo. — 428. Ukaz o naznanilu vrvi iz žice in uravnavi prometa s takimi vrvmi. — 429. Ukaz o naznanjanju in izročanju odpadkov legiranega jekla.

425.

Razglas ministrstva za notranje stvari v porazumu z udeleženi ministristvi z dne 27. avgusta 1917. l.

zaradi popravka pogoška v ukazu finančnega ministrstva v porazumu z ministrstvom za notranje stvari, trgovino ter z uradom za prehranjevanje ljudi z dne 28. julija 1917. l. (drž. zak. št. 320) o izdelovanju nadomestka za pivo.

V § 3, odstavek 3, v CXXXV. kosu državnega zakonika pod številko 320 razglašenega ukaza finančnega ministrstva z dne 28. julija 1917. l. se mora datum tam najprej omenjenega ministrstvenega ukaza pravilno glasiti „25. novembra 1915. l.“ namesto „23. novembra 1915. l.“.

Höfer s. r.
Mataja s. r.

Toggenburg s. r.
Wimmer s. r.

426.

Ukaz trgovinskega ministra z dne 30. oktobra 1917. l.,

s katerim se ustanavlja strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) in ukaza trgovinskega ministra z dne 15. junija 1917. l. (drž. zak. št. 257) se zaukazuje tako:

§ 1.

Strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem in njega sedež.

Za zastopanje posebnih interesov kupčije s hmeljem se ustanavlja „strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem“. Ta strokovni odbor ima svoj sedež v Pragi.

§ 2.

Namen strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem.

Strokovnemu odboru kupčevalcev s hmeljem je naloženo:

- a) podajati mnenja in staviti predloge v stvareh, ki se tičejo kupčije s hmeljem, ter izvrševati odredbe, raztezajoče se na te stvari, kolikor jih trgovinski minister izroči odboru;
- b) sodelovati na naredbah vojnega in prehodnega gospodarstva, ki se nanašajo na kupčijo s hmeljem.

Sklepe načelnega pomena je naznanjati načelstvu gospodarskega odbora trgovstva (ukaz z dne 15. junija 1917. l. [drž. zak. št. 257]). Ako smatra to načelstvo, da so sklepi nezdržljivi z interesi posameznih trgovinskih strok, mora v skupnem posvetovanju z načelstvom strokovnega odbora razjasniti obstoječe pomisleke in poskusiti zedinjenje; ako se to ne posreči, mora načelstvo gospodarskega odbora sklep strokovnega odbora s svojimi pripomnjami predložiti trgovinskemu ministru v odločbo.

§ 3.

Sestava strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem.

Strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem je sestavljen iz 15 udov največ, ki jih do preklica imenuje trgovinski minister izmed kupčevalcev s hmeljem; svoje posle opravljajo kakor častno službo.

§ 4.

Pravno svojstvo strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem.

Strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem je juristična oseba in na zunaj ga zastopa njegovo načelstvo. V imenu načelstva podpisuje predsednik ali, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov.

§ 5.

Načelstvo strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem.

Načelstvo strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem je sestavljeno iz predsednika, dveh njegovih namestnikov in dveh prisednikov.

Ude načelstva pokliče trgovinski minister izmed odbornikov do vsakočasnega preklica in svoj posel opravljajo kakor častno službo.

Načelstvo zastopa odbor na zunaj in vodi vsa opravila, zlasti tudi potrebne razprave z dru-

gimi organizacijami vojnega in prehodnega gospodarstva.

Njemu je naloženo, da odločuje v vseh stvareh, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa odbor (§ 7).

Načelstvu je dano na voljo privzemati na svoje seje izvedene odbornike ali druge izvedence za posvetovalce.

Načelstvo mora tekoče poročati odboru o svojem delovanju, je dolžno polagati račun in mora vsako leto predložiti odboru računski sklep, da ga preskusi in odobri.

Predsednik sklicuje seje načelstva in odbora in predseduje v njih.

Načelstvo nastavlja uradnike in pomožne moči in uredi poslovanje. Za načelne sklepe o tem in za nastavljanje oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

§ 6.

Poslovanje načelstva.

Načelstvo se zbira na seje po potrebi. Dotični udje načelstva ter vladni komisar (§ 10) se va-bijo pismeno ali brzojavno.

Načelstvo je sklicati na sejo v 8 dneh, ako zahteva to vladni komisar ali najmanj dva uda načelstva z navedbo razpravnih predmetov.

Načelstvo je sklepčno, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisar in ako so navzoči najmanj trije udje; načelstvo sklepa z večino glasov; ako so glasovi enako razdeljeni, se proglasi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik. Vladni komisar ne glasuje.

§ 7.

Oblasti strokovnega odbora kupčevalcev s hmeljem.

Strokovnemu odboru je naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) nadzorovati upravo blagajnice in podajanje računov ter sklepati o zalaganju stroškov odboro-vega poslovanja;

c) postavljati pododbore, da se poprej posvetujejo o določenih vprašanjih;

d) posvetovati se in sklepati o vseh drugih stvareh, ki mu jih preodkazuje načelstvo ali vladni komisar.

Odborovi sklepi so obvezni za načelstvo.

§ 8.

Opravični red strokovnega odbora.

Odbor se zbira po potrebi.

Na zahtevanje vladnega komisarja ali na pismeni predlog najmanj šest odbornikov je sklicati sejo v 14 dneh.

Odborniki ter vladni komisar se vabijo na seje pisмено ali brzojavno.

Na seje se morejo privzemati na odredbo predsednika ali vladnega komisarja izvedenci s posvetovalnim glasom.

Odbor je sklepčen, ako je navzočih najmanj šest odbornikov, med katerimi sta najmanj dva udeleženci načelstva. Predsednik glasuje tudi; ako so glasovi enako razdeljeni, odloči njegov glas. Vladni komisar ne glasuje.

Odborniki imajo vsakčas pravico postaviti načelstvu predloge, o katerih mora sklepati čim prej. Posvetovanje in sklepanje mora ostati tajno, ako se to sklone ali ako to zahteva vladni komisar.

§ 9.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev strokovnega odbora.

Vsi udje načelstva in odbora ter vse osebe, ki se udeležujejo poslovanja, si morajo prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci odbora so dolžni molčati o vseh stvareh, za katere zvedo v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene odbora ali se tiče opravičnih razmer posameznih oseb, in morajo to pisмено obljubiti.

Dolžnost načelstva je skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo odboru.

Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih interesi podali pisarnici, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih k temu pozove vladni komisar ali ako je načelstvo storilo na to mereč sklep, ki ga je odobril vladni komisar.

§ 10.

Državno nadzorstvo.

Strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršuje vladni komisar. Imenuje ga trgovinski minister.

Vladnega komisarja je vabiti na vse seje in pravico ima vsakčas povzeti besedo in postaviti predloge, o katerih se mora sklepati. Pravico ima tudi odložiti izvršitev sklepov in odredb odbora in njegovega načelstva dotlej, da odloči trgovinski minister končnoveljavno.

Vladni komisar ima tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravične spise in zahtevati vsa pojasnila, ki se mu zdé potrebna.

§ 11.

Kazni.

Prestopki tega ukaza ter odredb, ki jih je izdal trgovinski minister v njegovem okviru, se kaznujejo po § 14 ukaza z dne 15. junija 1917. l. (drž. zak. št. 257).

§ 12.

Razpust strokovnega odbora.

Strokovni odbor kupčevalcev s hmeljem razpusti trgovinski minister, zaslišavši načelstvo in gospodarski odbor trgovstva (§ 15 ukaza z dne 15. junija 1917. l. [drž. zak. št. 257]).

Wieser s. r.

427.**Ukaz poljedelskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari, s pravosodnim ministrom in ministrom, kateremu je poverjeno vodstvo urada za prehranjevanje ljudi, z dne 30. oktobra 1917. l.**

o porabljanju stavišč za pridobivanje rastlin za živež in krmo.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se ukazuje:

§ 1.

Vsa za zidanje določena zemljišča (stavišča) mora lastnik zemljišča, ako so sploh sposobna za posejanje, obdelati z rastlinami, ki služijo za prehranjevanje ljudi ali živali.

§ 2.

Stavišča v § 1 omenjene vrste, ki v letu 1917. niso bila posejana z rastlinami za živež ali krmo, dasiravno so pripravna za nasad, ali kojih nasad je v letu 1917. oskrbela občina, more porabljati občina, v. koje okolišu leže, dokler se ne ukrene drugače, za sejanje rastlin v § 1 omenjene vrste. Pravtako morejo stavišča (§ 1), kojih nasad so v letu 1917. vsled odkaza političnega okrajnega oblastva oskrbele tretje osebe, porabljati te osebe, dokler se ne ukrene drugače, da jih posejejo z rastlinami omenjene vrste.

§ 3.

Vsaka občina mora vsako leto najdalje do 15. dne novembra predložiti političnemu okrajnemu oblastvu seznamek vseh stavišč, ki so v njenem okolišu in pridejo po § 2 v poštev, da jih obdela občina, z navedbo njihove izmere in ob tem povodu izjaviti, ali in katera teh zemljišč bode sama porabila za nasad.

Stavišča, gledé katerih se občina ne posluži te pravice, morejo politična oblastva, dokler se ne ukrene drugače, odkazati sosednjim občinam ali tretjim osebam, da jih obdelajo.

§ 4.

Ako pa lastnik zemljišča do 10. dne novembra občini naznani in verjetno dokaže, da se bo zemljišče zazidalo v enem letu ali sicer porabljalo tako, da to izključuje nasad rastlin za živež ali krmo, naj odloči politično okrajno oblastvo brez vsake zamude, ali in za katero dobo je dopusten nasad po občini ali po tretjih osebah.

Pri staviščih, ki se ne bodo porabljala s tem, da se zazidajo, temveč drugače, se je pri tem ozirati zlasti na to, ali je nameravano porabljanje v večji meri v javnem interesu nego poraba za obdelovanje z rastlinami za živež ali krmo.

O odločbi je takoj obvestiti občino in prisilca.

§ 5.

Stavišča, na katerih lastnik zemljišča sam ali tisti, kateremu je politično okrajno oblastvo odkazalo ta zemljišča, da jih obdela, do 15. dne aprila tekočegu gospodarskega leta ni izvršil pripravljalnih del za nasad, more politično okrajno oblastvo, dokler se ne ukrene drugače, odkazati tretjim osebam, da jih obdelajo.

Politično okrajno oblastvo more, ako terjajo to krajevne razmere, izpremeniti ta rok za svoj upravni okoliš.

§ 6.

Prepovedano je zemljišča, kojih obdelovanje je politično okrajno oblastvo dovolilo tretjim osebam po določilih tega ukaza, prepuščati dalje za plačilo v rabo.

§ 7.

Komisije za pridelke morajo delovati na to, da lastnik zemljišča obdela vsa za nasad sposobna stavišča po možnosti z rastlinami za živež in krmo.

Ako je prevzela stavišče občina ali se je odkazalo tretji osebi za obdelovanje, je začeti, in sicer po navodilu in pod nadzorstvom komisije za pridelke z obdelovanjem, ako mogoče, že v jeseni in ga pozneje pravočasno posejati.

V občinah, v katerih po obstoječih določilih ni postaviti komisije za pridelke, stopi občinski

predstojnik na mesto komisije za pridelke glede njenih dolžnosti in oblasti.

§ 8.

Obdelovalec lahko ukrene vse, kar je potrebno za redno obdelovanje zemljišča. On ima pravico hoditi in voziti po tujih zasebnih poteh. Dohod in dovoz čez tuja zemljišča za namene obdelovanja je obdelovalcu dovoljeno toliko, kolikor je to mogoče brez izdatne škode za tuje posestvo.

Z obdelovanjem zemljišča pa se ne smejo kratiti obstoječe pravice do poti.

Politično okrajno oblastvo lahko izda navodila, da se zabrani motenje prometa in gospodarskega obrata.

Komisija za pridelke mora, ako treba, izdati določila glede časa spravljajanja pridelkov.

§ 9.

Iz obdelovanja doseženi donos zemljišča je obdelovalčev. Lastnik nima pravice do donosa. Pravica do odškodnine proti obdelovalcu mu gre le toliko, kolikor zadeva obdelovalca kaka krivda pri izvrševanju obdelovalne pravice.

§ 10.

Z obdelovanjem se ne izpreminjajo obstoječe lastnikove dolžnosti plačevati bremena, ki se držé zemljišča.

§ 11.

Ako se zemljišče otuji ali dá v zakup, to nima vpliva na obdelovalne pravice.

§ 12.

Zoper odredbe političnih okrajnih oblastev, ukrenjene izvršuje ta ukaz, je vsaka pritožba na višjo stopnjo nedopustna.

§ 13.

1. Kdor podaje neresnične navedbe, da bi dosegel oblastveni izrek nedopustnosti, da bi kdo drug posejal zemljišče, ali začasne omejitve takega nasada (§ 4), se kaznuje na denarju do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

2. Na denarju do 1000 kron ali z zaporom do enega mesca se kaznuje:

- a) zemljiški lastnik, ki je sicer začel zemljišče obdelovati z rastlinami za živež ali krmo (§ 1), nadaljnje obdelovanje pa opusti po svoji krivdi (§ 5);
- b) tretja oseba, ki je prevzela posejati zemljišče in to opusti po svoji krivdi (§ 5);
- c) kdor sicer ne sluša predpisov tega ukaza ali na njegovi podstavi izdanih oblastvenih odredb ali ravna zoper nje.

Kazensko postopanje gre političnim okrajnim oblastvom.

§ 14.

Predpisi, veljajoči za lastnika zemljišča na podstavi tega ukaza, se zmislu primerno uporabljajo tudi na zakupnika, uživalca ali druge za uživanje upravičene osebe.

§ 15.

Ta ukaz dobi moč 3. dne novembra 1917. l.

Höfer s. r.

Schauer s. r.

Toggenburg s. r.

Silva-Tarouca s. r.

428.

Ukaz trgovinskega ministrstva v porazumu z udeleženi ministri št. 2 dne 30. oktobra 1917. l.

o razpisu vrvi iz žice in uravnavi prometa s takimi vrvmi.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Vrvi iz jeklene žice in žice iz raztopljenega železa, ako je žica debela 0.2 do 6 milimetrov, se morajo brez razlike poprečnega prereza vrvi razpisati po pogojih, navedenih v § 2, ako imajo 20 metrov dolžine ali več.

§ 2.

Naznaniti se morajo zaloge:

1. Vrvi, ki so v zalogi,
2. rezervne vrvi,
3. vrvi, ki se nahajajo na ne rabljenih transportnih napravah (železnicah na vrvi, napravah za spravlanje rud, napravah za nakladanje itd.), strojih ali čem enakem ali v drugih napravah, ki se ne obratujejo.

Od naznanilne dolžnosti po točki 2 so izvzete rezervne vrvi, ki so brezpogojno potrebne za vzdrževanje prometa obratovanih javnih transportnih zavodov (železniških in plovstvenih podjetij) ali za nemoteno spravlanje rud v obratovanih rudniških podjetjih.

Naznanilna dolžnost po točki 3 velja, vseeno ali je trajno ustavljen obrat naprav ali strojev ali se-li namerava pozneje zopet nadaljevati obrat. V poslednjem primeru je treba navesti, kdaj se bode obrat najbrže zopet nadaljeval in kako dolgo bo trajala raba.

Kadar se prekine obrat, kar se dogaja v rednem poteku trajnega obratovanja, kakor na primer o priliki potrebnih popravil, to ne osnuje naznanilne dolžnosti po točki 3.

Pri napravah, ki se trajno obratujejo, je naznaniti posamezne priprave vrvi, ki niso v obratu.

§ 3.

Naznanilo je podati po stanju 3. dne novembra 1917. l. in ga do 20. dne novembra 1917. l. vposlati trgovinskemu ministrstvu.

Ako se ustavi obrat naprave ali stroja (§ 2, t. 3) po 3. dnevu novembra 1917. l., je treba naznaniti to ravno tja v 8 dneh po ustavitvi.

Ako se morda obrat zopet nadaljuje, je to naznaniti trgovinskemu ministrstvu tudi v 8 dneh.

Za naznanilo je porabljati edinole naznanilnice, ki so založene v trgovinskih in obrtnih zbornicah.

§ 4.

Vrvi v § 1 oznamenjene vrste, kolikor so zavezane naznanilni dolžnosti po § 2, se brez

posebnega dovoljenja trgovinskega ministrstva ne smejo niti podelovati niti otujiti.

§ 5.

Predpisom tega ukaza je zavezan vsakdo, ki ima vrvi v § 2 oznamenjene vrste v posesti ali za druge v hrambi.

Za vrvi, ki so v posesti države ali državnih zavodov, se ukrenejo posebni zaukazi.

§ 6.

Izpolnjevanje predpisov tega ukaza nadzoruje trgovinsko ministrstvo, privzemši obrtne nadzornike ali druge uradne organe, in, ako treba, vojaška uprava.

§ 7.

Ravnanje zoper predpise tega ukaza naj kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 kron ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Banhans s. r.

Homann s. r.

Wieser s. r.

429.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z udeleženi ministri z dne 30. oktobra 1917. l.

o naznanjanju in izročanju odpadkov legiranega jekla.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se, dopolnjuje ministrstvena ukaza z dne 31. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 43) in z dne 9. avgusta 1917. l. (drž. zak. št. 336) zaukazuje tako:

§ 1.

Nastopna določila se nanašajo na odpadke jekla, ki je legirano s chromom, molibdenom, vanadijem ali wolframom.

§ 2.

Vsakdo, v čigar obratu nastajajo taki odpadki, jih mora skrbno zbirati, da bodo nadalje porabni.

Opadki, ki se podajajo v jeklarnah, ostanejo — pridržuje izročilno odredbo, ki jo morda ukrene komisija za železo po § 7 ministrstvenega ukaza z dne 31. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 43) — tem jeklarnam, ako se tam porabljajo za izdelovanje novega jekla.

Vsak drugi posestnik ali hranilec takih odpadkov mora naznaniti njih množino, ločeno po vrstah, komisiji za železo (referat za plemenito jeklo). To velja zlasti o odpadkih, ki nastajajo ob podelovanju legiranega jekla ali ob uporabljanju orodja in drugih predmetov, ki so narejeni iz takega jekla, nadalje o ziomljenem in starem gradivu, ki je docela ali deloma iz legiranega jekla.

Zalogo, kar je je dne, katerega dobi ta ukaz moč, je naznaniti do 15. dne novembra 1917. l., nadaljnji prirastek pa četrtno do 8. dne januarja, 8. dne aprila, 8. dne julija in 8. dne oktobra po stanju na koncu prejšnjega mesca.

Za naznanilo je porabljati tiskovine, ki se dobivajo pri komisiji za železo (referat za plemenito jeklo, vojno ministrstvo).

§ 3.

Opadke je z izjemo, ki se podaja iz § 2, odstavek 2, oddajati odjemnikom, ki jih oznaeni

komisija za železo. Otujevati jih drugače je tudi jeklarnam, v katerih se podajajo taki odpadki, dopustno le na podstavi posebnega dovoljenja komisije za železo. Za podelovanje in drugačno porabljanje odpadkov je treba z izjemo, ozna-menjeno v § 2, odstavek 2, tudi posebnega dovoljenja komisije za železo.

Ako se posestnik ali hranilec odpadkov in prevzemnik, kateremu jih je oddajati po odredbi komisije za železo, ne zedinita o ceni, jo je določiti s postopanjem, določenim v § 7 ministrstvenega ukaza z dne 31. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 43).

§ 4.

Oddajanje novega jekla, ki se izdeluje s porabljanjem odpadkov, je odvisno od dovoljenja trgovinskega ministrstva.

§ 5.

Ravnanje zoper predpise tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z zapornimi kaznimi do 6 mesecev ali z denarnimi kaznimi do 5000 kron.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Banhans s. r.

Homann s. r.

Wieser s. r.

